

Prognoza demograficzna Gminy Michałowice dla celów oświatowych na lata 2021-2030

Zespół autorski:

Prof. dr hab. Tomasz Kaczmarek

Dr Marzena Walaszek

Dr Urszula Kaczmarek

mgr inż. Magdalena Karczewicz-Lamparska

Wykonawca:

CBM
CENTRUM BADAŃ METROPOLITALNYCH
UNIwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Zleceniodawca:

Urząd Gminy Michałowice

Prognoza demograficzna Gminy Michałowice dla celów oświatowych na lata 2021-2030

Spis treści

1. Wprowadzenie

- 1.1. Cel i zakres opracowania
- 1.2. Metodyka badań i źródła danych

2. Charakterystyka demograficzna gminy Michałowice

- 2.1. Stan i dynamika liczby ludności
- 2.2. Ruch naturalny ludności
- 2.3. Migracje
- 2.4. Typologia przyrostu rzeczywistego
- 2.5. Struktura płci i wieku ludności

3. Sytuacja demograficzna gminy Michałowice na tle gmin powiatu pruszkowskiego

4. Prognoza demograficzna dla populacji gminy Michałowice na lata 2021–2030

- 4.1. Prognoza demograficzna dla ludności ogółem
- 4.2. Prognoza liczby dzieci i młodzieży w wieku edukacyjnym

5. Sieć szkolna i przepływy uczniów w gminie Michałowice

- 5.1. Sieć przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych w gminie Michałowice
- 5.2. Przepływy międzygminne uczniów szkół podstawowych
- 5.3. Przepływy międzygminne uczniów szkół ponadpodstawowych

6. Wnioski i rekomendacje dla celów polityki oświatowej

Prognoza demograficzna Gminy Michałowice
dla celów oświatowych
na lata 2021-2030

CBM
CENTRUM BADAŃ METROPOLITALNYCH
PRUSZKOWSKIEGO POWIATU

Wprowadzenie

- Prognozowanie demograficzne stanowi bardzo istotny element programowania rozwoju, tak w skali krajowej, regionalnej, jak i lokalnej. **Szczególnie w sytuacji dużej dynamiki zmian w liczbie i strukturze ludności, projekcje demograficzne stają się podstawowym elementem wszelkich strategii i planów rozwoju, zwłaszcza w takich dziedzinach, jak: mieszkalnictwo, gospodarka komunalna, transport publiczny, edukacja, opieka socjalna czy usługi zdrowotne.**
- Władze publiczne muszą w porę reagować na skutki wyżów i niżów demograficznych a także pojawiające się strumienie migracyjne, spowodowane np. dynamicznym rozwojem budownictwa mieszkaniowego. Niestety prognozowanie demograficzne dla celów edukacyjnych **ciągle jest zbyt rzadko stosowane w zarządzaniu publicznym** (zob. Buchowicz 2014, Bąkowska, Kaczmarek, Walaszek 2016).

Cel i zakres opracowania

Głównym celem opracowania jest prognoza liczby ludności gminy Michałowice, ze szczególnym uwzględnieniem **edukacyjnych grup wieku** dla potrzeb realizacji polityki oświatowej do 2030 roku.

W opracowaniu, oprócz prognozy demograficznej, przedstawiono także :

- główne **cechy rozwoju demograficznego** gminy w latach 2010 – 2020 oraz dokonano pozycjonowania sytuacji demograficznej gminy na tle jednostek samorządu terytorialnego powiatu pruszkowskiego (6 gmin),
- **charakterystykę sieci szkolnej** w gminie Michałowice, uwzględniając przedszkola oraz szkoły podstawowe i ponadpodstawowe,
- na podstawie danych pozyskanych ze szkół – tzw. Ksiąg Ewidencji Dzieci, prowadzonych w odniesieniu do adresów zameldowań uczniów, określono, w których szkołach uczniowie zameldowani w gminie Michałowice realizują **obowiązek szkolny**,
- zjawisko **przepływów uczniów** między gminami, czyli dojazdów do szkół do i z gminy Michałowice.

Metodyka badań i źródła danych

- **Prognoza demograficzna** to twierdzenie o przyszłym stanie i strukturze ludności na określonym terytorium i w określonym momencie czasu (Kaczmarek i in., 1998).
- Metody prognozowania biologicznego są **bardziej precyzyjne w skali makro: krajowej i regionalnej**, gdzie ze względu na dużą liczbę zdarzeń demograficznych działa prawo wielkich liczb. Im mniejsza jednostka tym mniejsze prawdopodobieństwo realizacji założeń prognozy (prognoza dla kraju ma większe szanse spełnienia niż prognoza dla województwa, a prognoza dla województwa ma większe szanse spełnienia niż prognoza dla powiatu czy gminy, itd.).
- Prognoza dla gminy Michałowice pełni zatem przede **wszystkim funkcje informacyjne**, informuje o stanie i strukturze ludności, którą określają czynniki endogeniczne.
- **Metoda składnikowa prognozowania demograficznego opiera się na dwóch komponentach: prognozie biologicznej i prognozie migracyjnej.** Metoda ta uwzględnia nie tylko czynnik biologiczny, ale także zdarzenia związane z przewidywanym ruchem wędrownym (napływem i odpływem ludności).

Metodyka badań i źródła danych

Prognozę biologiczną przeprowadza się w następujących etapach (Holzer, 2003):

a) ustalenie wyjściowych struktur ludności według płci, wieku i rozmieszczenia terytorialnego:

Dla ustalenia wyjściowych struktur ludności według płci i wieku wykorzystano dane dotyczące stanu i struktury ludności według płci i wieku w gminie Michałowice według stanu na dzień 31.12.2020 roku.

b) postarzenie ludności:

Prawdopodobieństwo przeżycia ustalone zostało w oparciu o tablice trwania życia opracowane przez GUS w 2019 roku i zgodnie z obowiązującą w tej dziedzinie praktyką, przyjęto ich niezmiennosc w kolejnych latach prognozy.

c) oszacowanie przyszłej liczby urodzeń:

W celu ustalenia przyszłej liczby urodzeń zastosowano wzorcowe współczynniki płodności dla Polski z 2019 roku opracowane przez Główny Urząd Statystyczny. Ustalenie liczby urodzeń zależy od ogólnej liczby i struktury wieku kobiet w wieku rozrodczym (15 – 49 lat) oraz aktualnego poziomu współczynników płodności biologicznej kobiet.

Metodyka badań i źródła danych

Oszacowanie skali przyszłych migracji sprowadziło się do ustalenia liczby kobiet i mężczyzn (w poszczególnych rocznikach wieku) migrujących corocznie do gminy Michałowice. W tym celu wykorzystano dane z lat 2018-2020 dotyczące liczby osób wymeldowanych i zameldowanych na pobyt stały w gminie.

Średnia liczba osób zameldowanych na pobyt stały w latach 2018-2020 w gminie Michałowice wynosiła 518 osób, a wymeldowanych 285 osób (średnie saldo migracji w badanym okresie było zatem dodatnie i wynosiło 233 osoby).

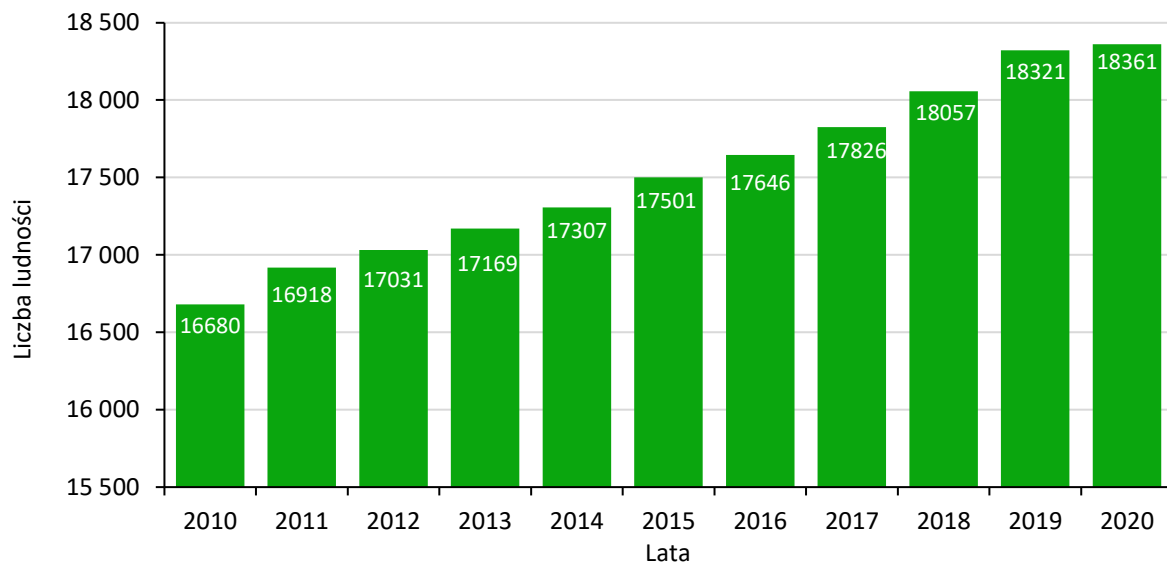
Grupy wiekowe:

- 0-2 lata – **opieka żłobkowa** (formalnie nie jest zaliczana do systemu oświaty, pieczę nad nią sprawuje Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej),
- 3-6 lat – **wychowanie przedszkolne** (ustawodawca dopuszcza jednak możliwość uczęszczania do przedszkola dzieci od 2,5 roku życia w uzasadnionych przypadkach),
- 7-14 lat – **8-letnia szkoła podstawowa**,
- 15-19 lat – **szkoła ponadpodstawowa** (tzn. 15-18 lat – 4-letnie liceum ogólnokształcące, 15-19 lat – 5-letnie technikum, 15-17 lat – 3-letnia branżowa szkoła I stopnia, 18-19 lat – 2-letnia branżowa szkoła II stopnia).

Charakterystyka demograficzna gminy Michałowice

W 2010 roku liczba ludności gminy Michałowice wynosiła **16 680 osób**. Od roku bazowego – 2010, liczba ludności gminy zwiększyła się o 1681 osób, czyli o **10,0%**.

Ryc. 1. Zmiany liczby ludności gminy Michałowice w latach 2010-2020

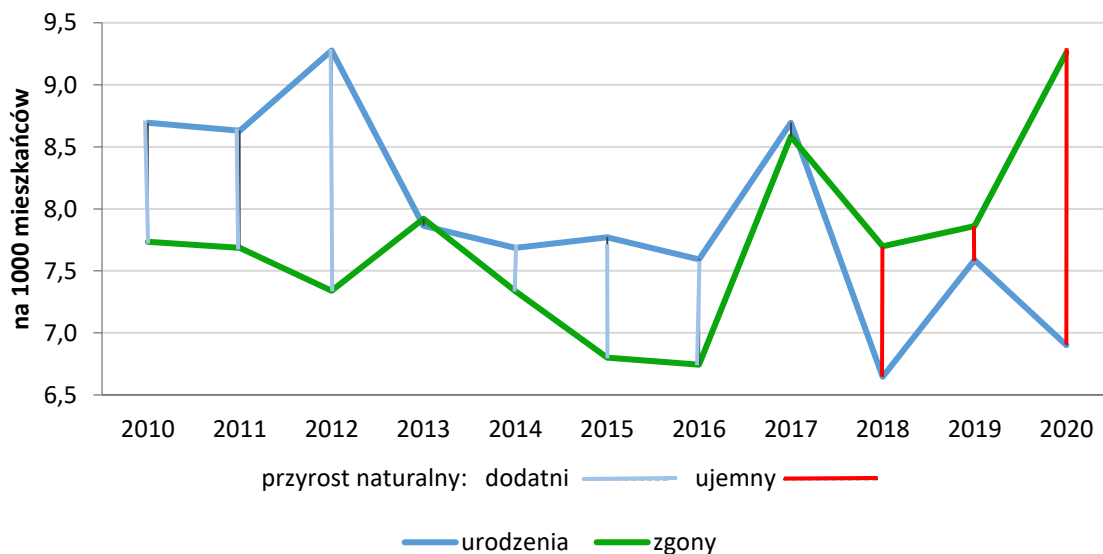

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Charakterystyka demograficzna gminy Michałowice

- Od 2010 roku liczba urodzeń żywych w gminie Michałowice utrzymuje się na zbliżonym poziomie, wahając się od **158 urodzeń w 2012 roku do 122 w 2018 roku**.
- Liczba zgonów w gminie w analizowanym okresie również podlegała wahaniom i wynosiła najmniej w **2015 i 2016 roku – 119 osób, najwięcej w 2020 roku – 170 osób**.
- Przyrost naturalny, stanowiący różnicę pomiędzy urodzeniami a zgonami, był w gminie dodatni w latach 2010-2012 oraz 2014-2017. **Ostatnie 3 lata charakteryzują się ujemnym przyrostem naturalnym.**

Ryc. 2. Przyrost naturalny w gminie Michałowice w latach 2010 – 2020

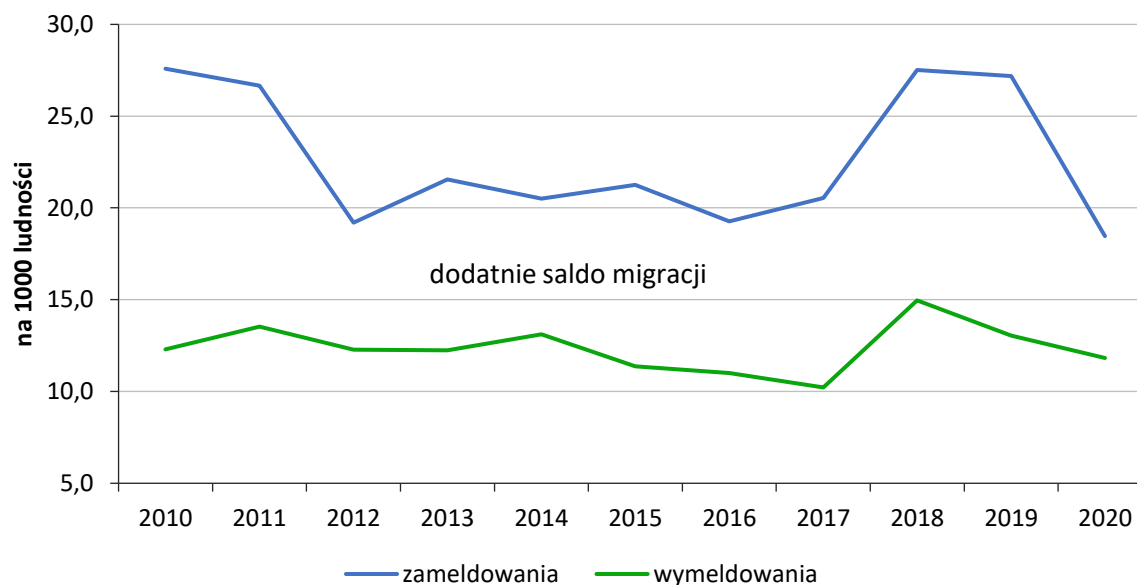

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Charakterystyka demograficzna gminy Michałowice

- W latach 2010-2020 (według danych BDL GUS) napłynęło do gminy 4375 nowych mieszkańców. Największy napływ do gminy miał miejsce w 2018 i 2019 roku – odpowiednio 497 i 498 osób.
- Odpływ mieszkańców z gminy Michałowice w ostatnich 10 latach wyniósł 2381 osób i był 2 razy mniejszy od napływu. **Saldo migracji w latach 2010- 2020 było dodatnie i wyniosło w gminie Michałowice łącznie 1994 osoby.**

Ryc. 3. Zameldowania i wymeldowania ogółem w gminie Michałowice w latach 2010-2020 (na 1000 osób)

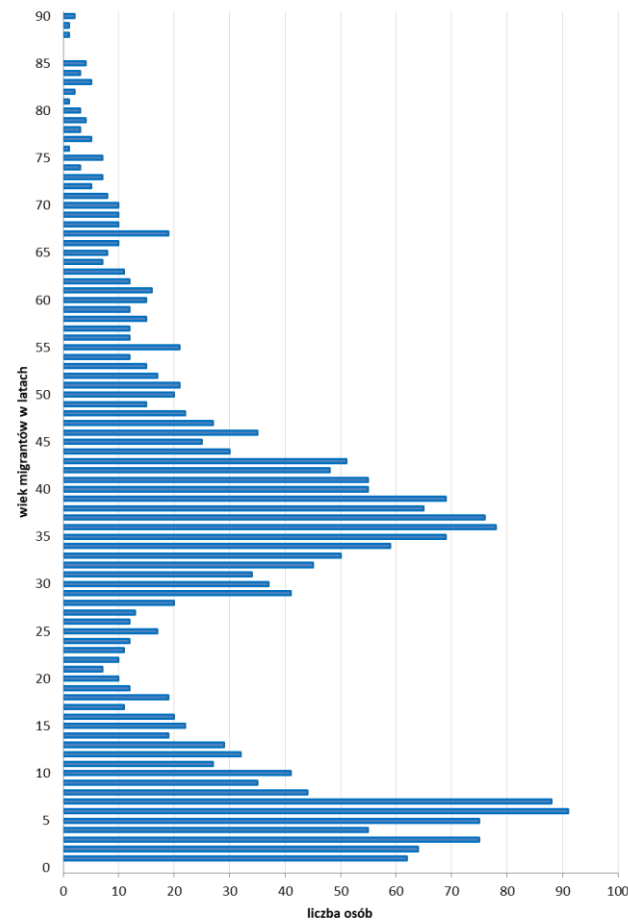

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Charakterystyka demograficzna gminy Michałowice

Profil wieku migrantów do gminy Michałowice w latach 2016-2020

- W latach 2016-2020 największy udział w migracjach rezydencjalnych do gminy Michałowice mieli **ludzie młodzi, w tzw. wieku mobilnym 25-39 lat. Są to osoby wchodzące w wiek matrymonialny i okres zakładania rodzin.** To także osoby w wieku wczesnej aktywności zawodowej, usamodzielniające się pod względem zarobkowania i mieszkania.
- Wraz z młodymi rodzicami przeprowadzają się do gminy także **ich dzieci**, o czym świadczy druga pod względem liczebności grupa migrantów w wieku 0-7 lat.
- Wśród migrujących w ostatnich 5 latach stosunkowo **niewielki był odsetek młodzieży (15-24 lata)** oraz osób w wieku późno produkcyjnym – powyżej 50 lat oraz osób w wieku emerytalnym (65 lat i więcej).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Michałowicach.

Charakterystyka demograficzna gminy Michałowice

- **Wskaźnik młodości demograficznej** opisujący relację liczby osób młodych w wieku 0-17 lat do ogólnej liczby ludności (w %) w gminie Michałowice od 2010 roku nie ulega zmianie. W 2010 roku wskaźnik juwenilności wynosił 20,8% a w 2020 roku 20,2%.
- **Wskaźnik starości demograficznej** czyli relacja liczby ludności w wieku emerytalnym (kobiety 60 lat i więcej, mężczyźni 65 lat i więcej) do ogółu ludności (w %). Wskaźnik ten w gminie Michałowice w ostatnich latach **wykazuje znaczną tendencję rosnącą**. W 2010 roku wynosił on 16,1% natomiast w 2020 roku już 22,4%.

Tab. 11. Wskaźniki struktury wieku w gminie Michałowice w latach 2010-2020

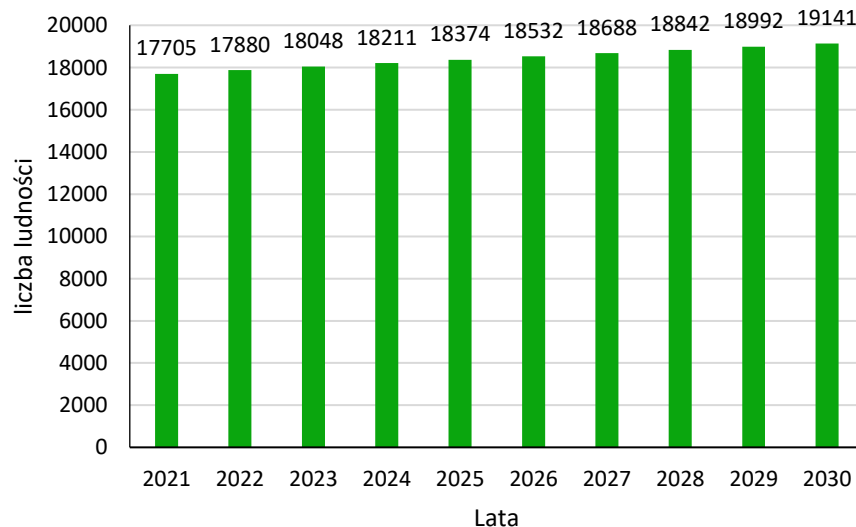
Wskaźniki	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wskaźnik młodości demograficznej (%)	20,8	20,8	20,5	20,5	20,5	20,5	20,6	20,5	20,3	20,5	20,2
Wskaźnik starości demograficznej (%)	16,1	16,7	17,3	18,1	18,8	19,5	20,3	20,8	21,5	22,0	22,4
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	58,5	60,0	60,8	62,9	64,9	66,7	69,1	70,4	71,8	74,0	74,3
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	25,5	26,7	27,8	29,5	31,0	32,5	34,3	35,4	36,9	38,3	39,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Prognoza demograficzna dla populacji gminy Michałowice na lata 2021–2030

- Wyniki prognozy demograficznej dla populacji ogółem wskazują, że w 2030 roku liczba ludności w gminie Michałowice wynosić będzie **19 141 mieszkańców**. Oznacza to, że liczba mieszkańców **zwiększy się** w stosunku do 17 705 w 2021 roku o **1436 mieszkańców** tj. o 8% (ryc. 11). Do 2030 roku przewidywany jest zatem **stabilny, choć powolny przyrost** liczby mieszkańców gminy średnio o ok. 160 mieszkańców rocznie.
- Prognoza GUS zakłada wzrost liczby ludności w gminie Michałowice z 18 489 osób w 2021 roku do 20 035 osób w 2030 roku czyli o 1546 osób (o 110 mieszkańców więcej niż niniejsza prognoza CBM UAM).

Ryc. 11. Prognozowana liczba ludności gminy Michałowice w latach 2021-2030

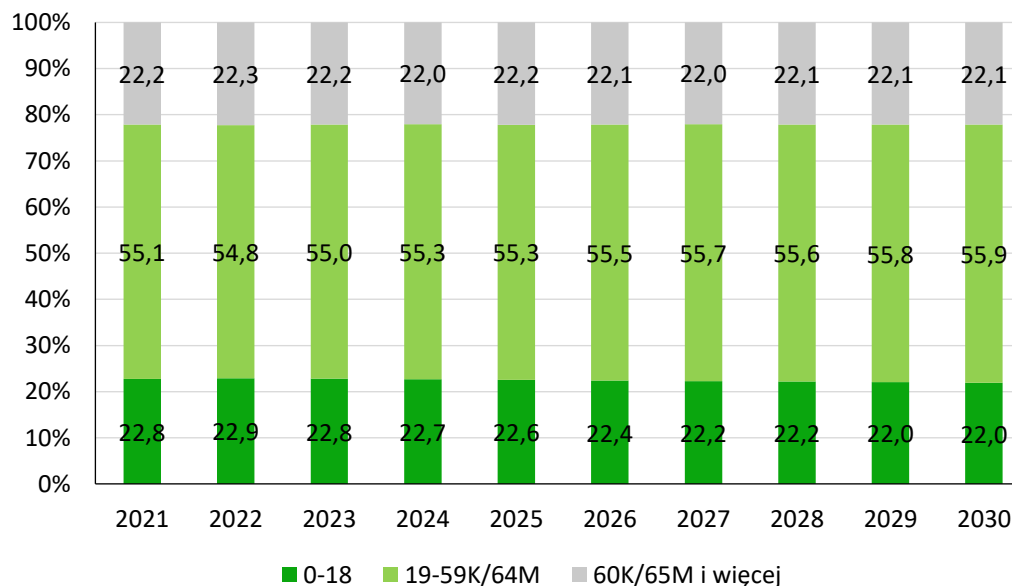

Źródło: Opracowanie własne.

Prognoza demograficzna dla populacji gminy Michałowice na lata 2021–2030

- **Wskaźnik juwenilności** (udział dzieci i młodzieży w całej populacji), zmniejszy się z 22,8% w 2021 roku do 22,0% w 2030 roku.
- Największe zmiany uwidoczną się w produkcyjnej grupie ludności, **nastąpi wzrost jej odsetka z 55,1% do 55,9% w strukturze populacji**. Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym pozostanie w badanym okresie na poziomie ok. 22%

Ryc. 12. Prognozowana liczba ludności wg ekonomicznych grup wieku (w %) w gminie Michałowice w latach 2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

Prognoza demograficzna dla populacji gminy Michałowice na lata 2021–2030

- Prognozowana liczba urodzeń w gminie Michałowice w latach 2021-2030 (tab. 17) będzie się wahać **pomiędzy 141 w 2021 roku a 134 w 2025 roku**, nie będzie więc zasadniczo odbiegać od liczby urodzeń w gminie w ostatnich 10 latach (średnia dla lat 2011-2020 – 149 dzieci, najmniej w 2015 roku – 133 dzieci, najwięcej – w 2012 roku – 167 dzieci).
- Urodzenia według prognozy GUS wydają się być dla gminy Michałowice nieznacznie przeszacowane (w 2020 roku prognoza GUS wskazywała na 173 urodzenia, gdy tymczasem było to 140 dzieci, podobnie w 2019 roku – prognoza GUS wskazywała na 170 urodzeń, gdy tymczasem były to 134 urodzenia). **Wyniki prognozy CBM UAM są zatem bliższe faktycznej liczbie urodzeń** w gminie Michałowice w ostatnich latach, niż prognoza GUS.

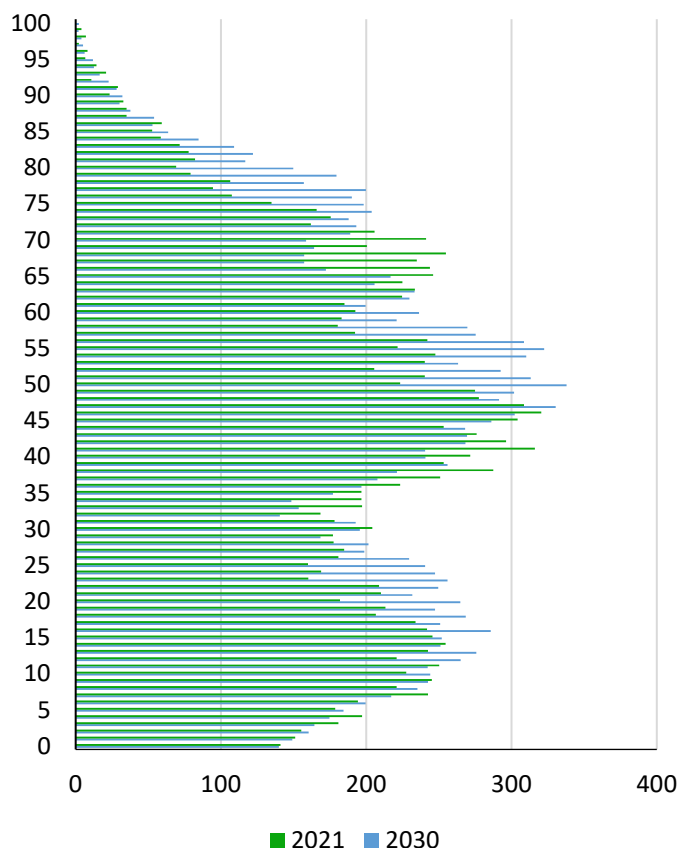
Tab. 17. Prognozowana liczba urodzeń w gminie Michałowice w latach 2021-2030

Rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Liczba urodzeń	141	139	137	135	134	135	135	138	138	140

Źródło: Opracowanie własne

Prognoza demograficzna dla populacji gminy Michałowice na lata 2021–2030

Porównanie zmian liczebności poszczególnych roczników dla lat 2021 i 2030 przedstawia profil wieku ludności. Na profilu wyraźnie widać zjawisko falowania demograficznego, które następować będzie w najbliższych 10 latach, a związane jest ze zmienną liczbą urodzeń po II wojnie światowej.

- Na profilu wieku uwidacznia się postępujący proces **starzenia się** społeczeństwa gminy Michałowice.
- W 2030 roku należy spodziewać się także większej niż w 2020 roku liczby osób młodych w wieku 15-25 lat (a więc w wieku uczniów szkół ponadpodstawowych i wyższych). Jest to pokolenie dzieci rodziców **mikrowyżu demograficznego** lat 80-tych.

Prognoza demograficzna dla populacji gminy Michałowice na lata 2021–2030

- Liczba dzieci najmłodszych tzn. **w wieku żłobkowym 0-2 lata** w latach 2021-2030 będzie **stabilna** (449 dzieci w 2030 roku, tab. 18, ryc. 14).
- Liczba dzieci **w wieku przedszkolnym 3-6 lat**, **nieznacznie zmaleje**, z 751 dzieci w 2021 roku do 723 dzieci w 2030 roku tj. o 28 dzieci mniej – 4%).
- Niewielki wzrost liczby dzieci przewidywany jest w grupie wiekowej 7-14 lat** (z 1906 dzieci w 2021 roku do 1973 dzieci w 2030 roku tj. wzrost o 67 dzieci -3,5%) oraz **w grupie wiekowej 15-18 lat** (z 929 osób w 2021 roku do 1058 osób w 2030 roku tj. 129 osób – 6,8%).

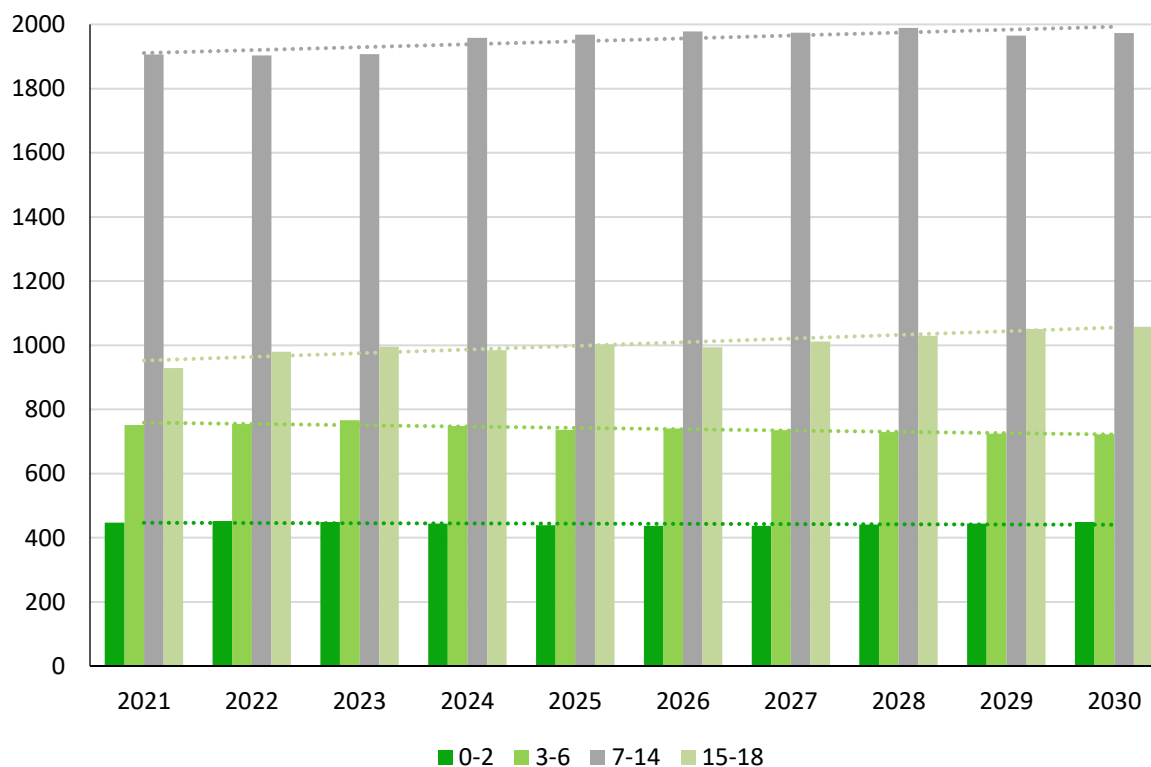
Tab. 18. Prognozowana liczba dzieci i młodzieży według edukacyjnych grup wieku w gminie Michałowice w latach 2021-2030

Grupa wiekowa	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0-2	447	452	449	444	439	437	437	441	444	449
3-6	751	754	766	748	736	740	735	729	725	723
7-14	1906	1903	1907	1958	1968	1978	1974	1989	1965	1973
15-18	929	980	996	985	1003	994	1012	1030	1051	1058
ogółem 0-18	4033	4089	4118	4135	4146	4149	4158	4189	4185	4203

Źródło: Opracowanie własne

Prognoza demograficzna dla populacji gminy Michałowice na lata 2021–2030

Ryc. 14. Prognozowana liczba dzieci i młodzieży według edukacyjnych grup wieku w gminie Michałowice w latach 2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

Prognoza demograficzna dla populacji gminy Michałowice na lata 2021–2030

- stabilny, choć **umiarkowany przyrost liczby mieszkańców gminy średnio o około 160 mieszkańców rocznie** (w 2030 roku prognozowana liczba mieszkańców wyniesie 19 141 osób, tj. 1436 mieszkańców więcej w stosunku do 17 705 w 2021 roku, wzrost o 8,0%),
- **utrzymanie wartości wskaźnika młodości demograficznej** (udział osób do 18 roku życia) na poziomie 23-22% całej populacji gminy,
- **stabilizację wielkości wskaźnika starzenia się populacji** (odsetek ludności w wieku emerytalnym) na poziomie 22%,
- **liczbę urodzeń wahającą się pomiędzy 141 dzieci (w 2021 roku) a 134 dzieci (w 2025 roku) rocznie**, zasadniczo nie odbiegającą od liczby urodzeń w gminie w ostatnich 10 latach (średnia dla lat 2011-2020 – 149 urodzeń),
- **stabilną liczbę dzieci w wieku żłobkowym 0-2 lata** (449 dzieci w 2030 roku, względem 447 w 2021 roku),
- **nieznaczny spadek liczby dzieci w wieku przedszkolnym 3-6 lat** (z 751 dzieci w 2021 roku do 723 dzieci w 2030 roku tj. spadek o 28 dzieci – 4%),
- **niewielki wzrost liczby dzieci w grupie wiekowej 7-14 lat** (z 1906 dzieci w 2021 roku do 1973 dzieci w 2030 roku tj. wzrost o 67 dzieci – 3,5%),
- **niewielki wzrost liczby osób w grupie wiekowej 15-18 lat** (z 929 osób w 2021 roku do 1058 osób w 2030 roku tj. wzrost o 129 osób – 6,8%).

Sieć szkolna i przepływy uczniów w gminie Michałowice

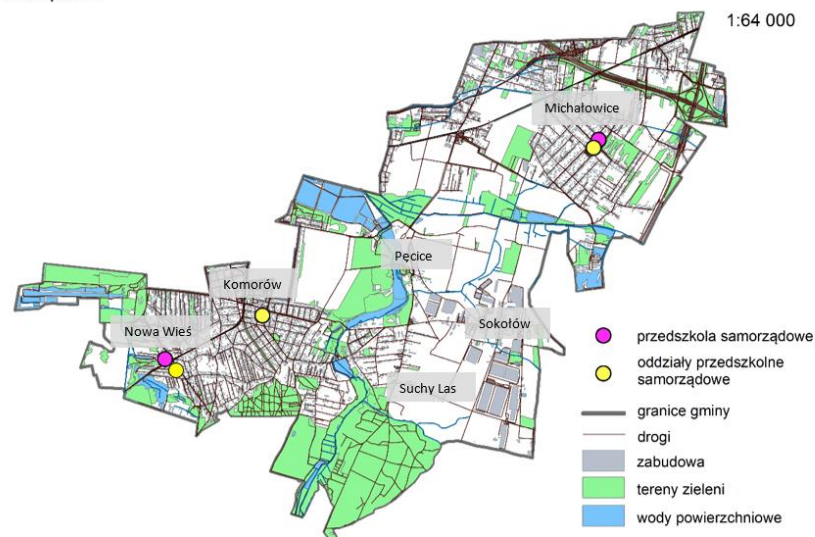
Na obszarze gminy Michałowice funkcjonują **dwa przedszkola publiczne** – jedno działające jako samodzielne – **Gminne Przedszkole w Michałowicach** (przy ul. Szkolnej 13) i przedszkole w **Zespole Szkolno-Przedszkolnym im. Mikołaja Kopernika w Nowej Wsi** (ul. Główna 52 a – oddziały przedszkolne dla dzieci 3 i 4-letnich i ul. Główna 96 – oddziały dla dzieci 5 i 6-letnich). Organem prowadzącym oba przedszkola jest **gmina Michałowice**.

Tab. 19. Przedszkola samorządowe w gminie Michałowice w roku szkolnym 2020/2021

miejsowość	liczba przedszkoli	liczba miejsc	liczba dzieci w przedszkolu	w tym liczba dzieci z gminy Michałowice	wolne miejsca
Michałowice	1	225	215	215	10
Nowa Wieś	1	70	62	57	8
ogółem przedszkola	2	295	277	272	18

Źródło: Centrum Usług Wspólnych Gminy Michałowice, 2021.

Ryc. 15. Lokalizacja przedszkoli samorządowych w gminie Michałowice w roku szkolnym 2020/2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centrum Usług Wspólnych Gminy Michałowice, 2021.

Sieć szkolna i przepływy uczniów w gminie Michałowice

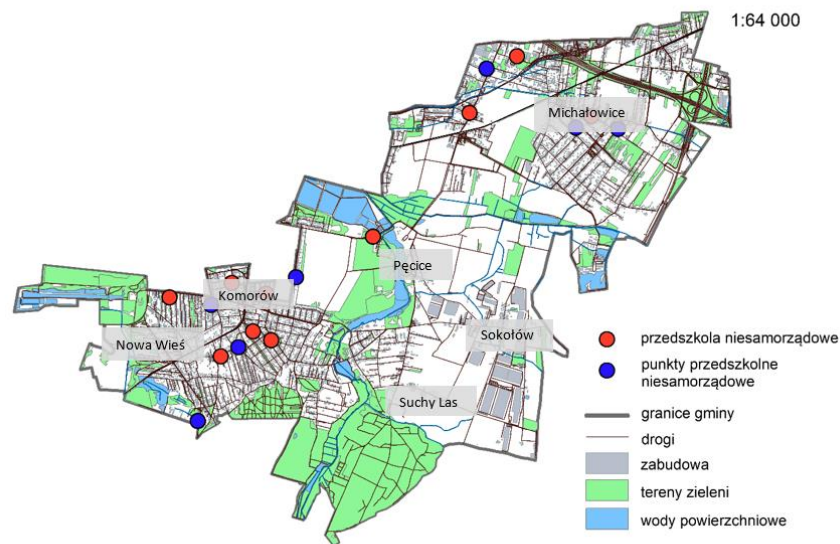
Poza przedszkolami i oddziałami przedszkolnymi samorządowymi, na obszarze gminy Michałowice zlokalizowanych jest także **10 przedszkoli niesamorządowych**.

Tab. 21. Przedszkola i punkty przedszkolne niesamorządowe w gminie Michałowice w roku szkolnym 2020/2021

Miejscowość	Liczba przedszkoli/punktów	Liczba miejsc	Liczba dzieci	W tym liczba dzieci z gminy Michałowice	Wolne miejsca
Przedszkola niepubliczne					
Granica	1	70	56	23	14
Komorów	4	232	178	74	54
Michałowice	1	40	12	0	28
Nowa Wieś	1	33	31	3	2
Pęcice	1	110	75	32	35
Reguły	2	90	37	23	53
ogółem przedszkola	10	575	389	155	186
Punkty przedszkolne					
Granica	1	25	20	4	5
Komorów	2	37	19	4	18
Michałowice	2	50	41	22	9
Nowa Wieś	1	15	9	3	6
Reguły	1	13	11	0	2
ogółem punkty przedszkole	7	140	100	33	40
ogółem przedszkola i punkty przedszkolne	17	715	489	188	226

Źródło: Centrum Usług Wspólnych Gminy Michałowice, 2021.

Ryc. 16. Lokalizacja przedszkoli niesamorządowych w gminie Michałowice w roku szkolnym 2020/2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centrum Usług Wspólnych Gminy Michałowice, 2021.

Sieć szkolna i przepływy uczniów w gminie Michałowice

Gmina Michałowice jest organem prowadzącym dla 3 szkół podstawowych:

- SP im. Jana Pawła II w Michałowicach,
- SP im. Marii Dąbrowskiej w Zespole Szkół Ogólnokształcących im. Marii Dąbrowskiej w Komorowie,
- SP w Zespole Szkolno-Przedszkolnym im. Mikołaja Kopernika w Nowej Wsi (ryc. 17).

W szkołach podstawowych w gminie Michałowice w roku szkolnym 2020/2021 utworzono **2160 miejsc**. W szkołach tych naukę pobierało 2100 uczniów, w tym 257 uczniów spoza gminy. W gminie Michałowice w roku szkolnym 2020/2021 było jeszcze **60 miejsc wolnych w szkołach podstawowych**.

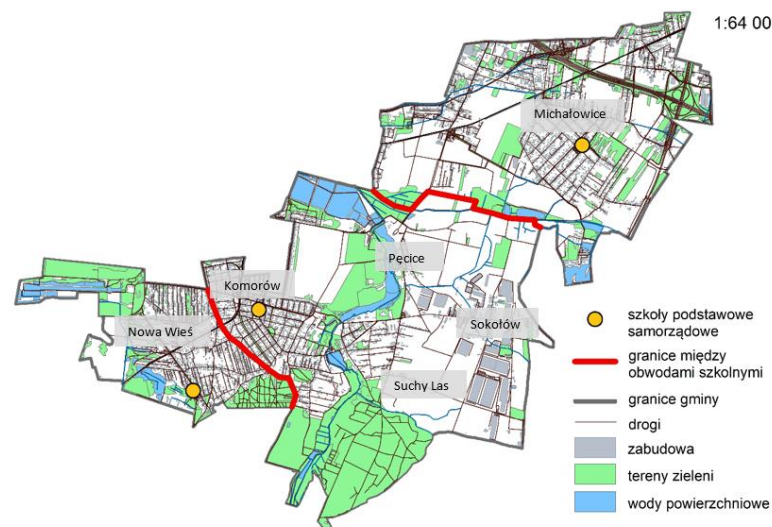
Tab. 22. Szkolnictwo podstawowe w gminie Michałowice w roku szkolnym 2020/2021

Miejscowość	Liczba miejsc (kl. I-VIII)	Uczniowie z gminy Michałowice			Uczniowie spoza gminy Michałowice	Uczniowie ogółem	Wolne miejsca	Liczba dzieci spełniająca obowiązek szkolny poza obwodem
		z obwodu	spoza obwodu	razem				
Komorów	800	412	38	450	164	614	186	172
Michałowice*	835	921*	7*	928*	30*	883	-48	252
Nowa Wieś	525	478	62	540	63	603	-78	75
ogółem szkoły podstawowe	2160	1811	107	1918*	257*	2100	60	499

Źródło: Centrum Usług Wspólnych Gminy Michałowice, 2021.

*w przypadku SP w Michałowicach dane dotyczące uczęszczania uczniów z obwodu/spoza obwodu z gminy Michałowice oraz spoza gminy dotyczą klas I-VIII oraz klas „0” (otrzymano dane łączne) natomiast **liczbę uczniów ogółem podano w tabeli tylko dla klas I-VIII**

Ryc. 17. Lokalizacja szkół podstawowych samorządowych w gminie Michałowice w roku szkolnym 2020/2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centrum Usług Wspólnych Gminy Michałowice, 2021.

Sieć szkolna i przepływy uczniów w gminie Michałowice

Na obszarze gminy Michałowice znajduje się jedna szkoła ponadpodstawowa, dla której organem prowadzącym jest **gmina** (ryc. 18). Jest to Liceum Ogólnokształcące im. Marii Dąbrowskiej w Komorowie. Liceum funkcjonuje w Zespole Szkół Ogólnokształcących im. Marii Dąbrowskiej w Komorowie.

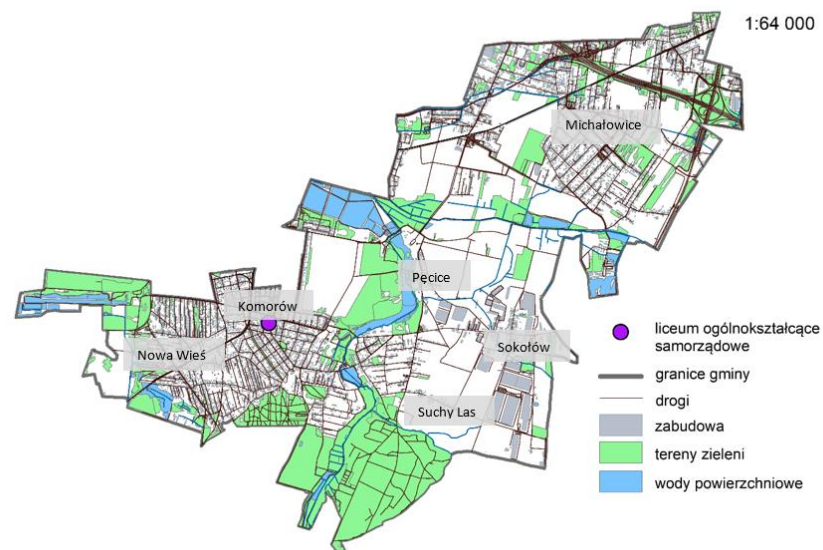
Do liceum ogólnokształcącego w roku szkolnym 2020/2021 uczęszczało **221 uczniów, w tym 178 spoza gminy Michałowice** (tab. 23). Liceum Ogólnokształcące im. Marii Dąbrowskiej w Komorowie ma zdecydowanie **zasięg ponadlokalny, gdyż 80,5% uczniów stanowią uczniowie spoza gminy Michałowice**. W liceum było 79 wolnych miejsc na przyjęcie uczniów w roku szkolnym 2020/2021.

Tab. 23. Szkolnictwo ponadpodstawowe w gminie Michałowice w roku szkolnym 2020/2021

Miejscowość	Liczba miejsc	Uczniowie z gminy Michałowice	Uczniowie spoza gminy Michałowice	Uczniowie ogółem	Wolne miejsca
Komorów	300	43	178	221	79

Źródło: Centrum Usług Wspólnych Gminy Michałowice, 2021.

Ryc. 18. Lokalizacja szkół ponadpodstawowych samorządowych w gminie Michałowice w roku szkolnym 2020/2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centrum Usług Wspólnych Gminy Michałowice, 2021.

Sieć szkolna i przepływy uczniów w gminie Michałowice

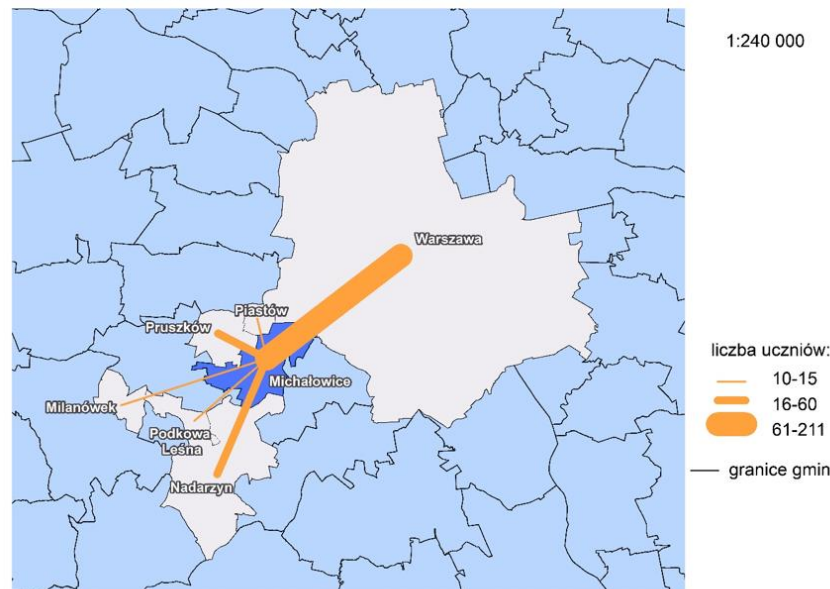
Według danych otrzymanych z Centrum Usług Wspólnych Gminy Michałowice w gminie zamieszkiwało 2107 uczniów w wieku 7-15 lat (wg stanu na 31.12.2020 roku), co oznacza, że **obowiązek szkolny poza gminą zameldowania realizowało 19,5% uczniów (410 uczniów).**

Tab. 27. Realizacja obowiązku szkolnego w roku szkolnym 2020/2021 przez uczniów zameldowanych na terenie gminy Michałowice poza gminą – zestawienie zbiorcze dla wszystkich szkół podstawowych (≥ 10 uczniów)

Gmina	Liczba uczniów dojeżdżających	Odsetek uczniów dojeżdżających
Warszawa	211	51,5
Pruszków	58	14,1
zagranica	42	10,2
Nadarzyn	17	4,1
Podkowa Leśna	13	3,2
Piastów	12	2,9
Milanówek	10	2,4
pozostałe	47	11,5
Ogółem	410	100,0

Źródło: Centrum Usług Wspólnych Gminy Michałowice, 2021.

Ryc. 19. Realizacja obowiązku szkolnego w roku szkolnym 2020/2021 przez uczniów zameldowanych na terenie gminy Michałowice poza gminą – zestawienie zbiorcze dla wszystkich szkół podstawowych (≥ 10 uczniów)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centrum Usług Wspólnych Gminy Michałowice, 2021.

Sieć szkolna i przepływy uczniów w gminie Michałowice

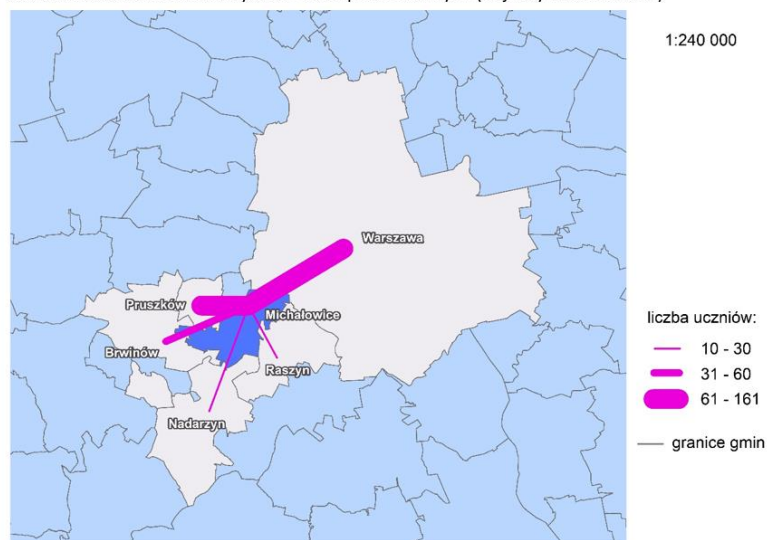
W roku szkolnym 2020/2021 w szkołach podstawowych w gminie Michałowice, **uczyło się 440 uczniów spoza gminy** (tab. 31.). Spośród nich najwięcej pochodziło **z gminy Pruszków** (161 uczniów, tj. 36,6%), następnie z Warszawy (153 uczniów, tj. 34,8%) oraz z gminy Brwinów (42 uczniów, tj. 9,5%).

Tab. 31. Realizacja obowiązku szkolnego w roku szkolnym 2020/2021 przez uczniów spoza gminy Michałowice w szkołach podstawowych zlokalizowanych w gminie Michałowice – zestawienie zbiorcze dla wszystkich szkół podstawowych (≥ 10 uczniów)

Gmina	Liczba uczniów zameldowanych poza gminą	Odsetek uczniów zameldowanych poza gminą
Pruszków	161	36,6
Warszawa	153	34,8
Brwinów	42	9,5
Raszyn	16	3,6
Nadarzyn	10	2,3
pozostałe	58	13,4
Ogółem	440	100

Źródło: Centrum Usług Wspólnych Gminy Michałowice, 2021.

Ryc. 20. Realizacja obowiązku szkolnego w roku szkolnym 2020/2021 przez uczniów spoza gminy Michałowice w szkołach podstawowych zlokalizowanych w gminie Michałowice – zestawienie zbiorcze dla wszystkich szkół podstawowych (dojazdy ≥ 10 uczniów)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centrum Usług Wspólnych Gminy Michałowice, 2021.

Sieć szkolna i przepływy uczniów w gminie Michałowice

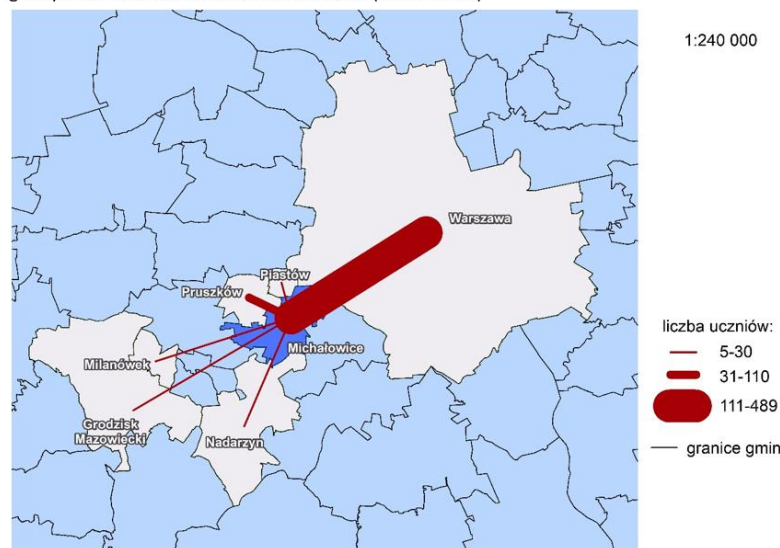
Wśród osób z roczników 2003-2006 (ogółem) zameldowanych na terenie gminy Michałowice a pobierających naukę poza gminą, znaczna większość – **489 uczniów tj. 77,0% uczyła się w Warszawie**, a następnie w Pruszkowie (102 uczniów, tj. 16,1%, tab. 33). Słabe powiązania w zakresie pobierania nauki uczniów z gminy Michałowice wykazują inne gminy zlokalizowane pod Warszawą np. Piastów, Nadarzyn, Milanówek.

Tab. 33. Realizacja obowiązku nauki w roku szkolnym 2020/2021 przez młodzież zameldowaną na terenie gminy Michałowice z roczników 2003-2006 (ogółem)

Gmina	Dziewczęta	Chłopcy	Razem	Odsetek (razem)
Warszawa	241	248	489	77,0
Pruszków	42	60	102	16,1
Piastów	3	6	9	1,4
Nadarzyn	4	4	8	1,3
zagranica	2	6	8	1,3
Milanówek	4	3	7	1,1
Grodzisk Mazowiecki	3	2	5	0,8
Podkowa Leśna	1	2	3	0,5
Bełchatów	0	1	1	0,2
Jaraczewo	1	0	1	0,2
Sopot	1	0	1	0,2
Sulejówek	0	1	1	0,2
ogółem	302	333	635	100,0

Źródło: Centrum Usług Wspólnych Gminy Michałowice, 2021.

Ryc. 21. Realizacja obowiązku nauki 2020/2021 przez młodzież zameldowaną na terenie gminy Michałowice z roczników 2003-2006 (≥ 5 uczniów)

Źródło: Centrum Usług Wspólnych Gminy Michałowice, 2021.

Sieć szkolna i przepływy uczniów w gminie Michałowice

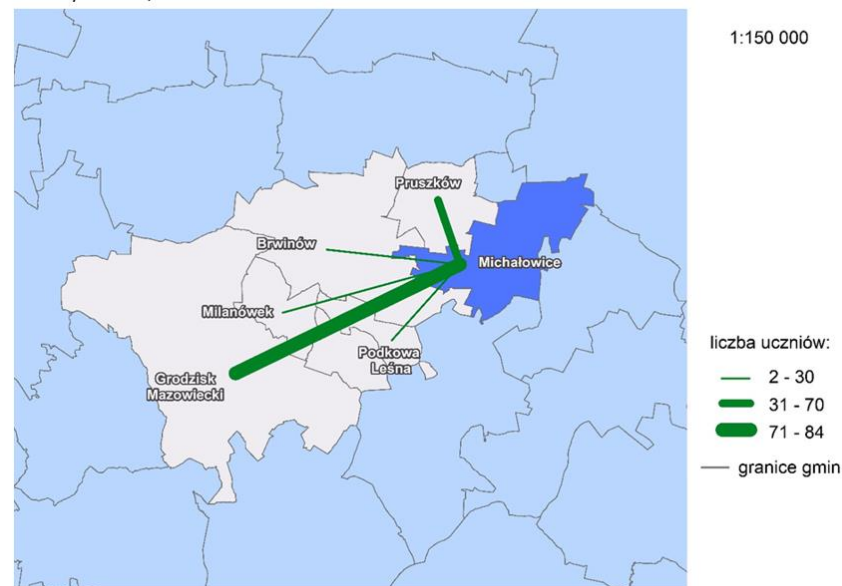
Jak wynika z zestawienia dotyczącego pochodzenia uczniów według gmin otrzymanego ze szkoły, w LO w Komorowie w roku szkolnym 2020/2021 **kształciło się 175 uczniów spoza gminy Michałowice** (tab. 34). Najwięcej uczniów dojeżdżało do LO w Komorowie z **gminy Grodzisk Mazowiecki (84 uczniów, tj. 48%)** oraz z **gminy Pruszków (66 uczniów, tj. 37,7%)**. Uczniowie dojeżdżający do Liceum im. Marii Dąbrowskiej w Komorowie pochodzili głównie z gmin zlokalizowanych na zachód od gminy Michałowice.

Tab. 34. Uczniowie dojeżdżający do Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Dąbrowskiej w Komorowie w roku szkolnym 2020/2021

Gmina	Liczba uczniów dojeżdżających	Odsetek uczniów dojeżdżających
Grodzisk Mazowiecki	84	48,0
Pruszków	66	37,7
Podkowa Leśna	12	6,9
Milanówek	11	6,3
Brwinów	2	1,1
ogółem	175	100

Źródło: Centrum Usług Wspólnych Gminy Michałowice, 2021.

Ryc. 22. Dojazdy do Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Dąbrowskiej w Komorowie w roku szkolnym 2020/2021

Źródło: Centrum Usług Wspólnych Gminy Michałowice, 2021.

Wnioski i rekomendacje dla celów polityki oświatowej

Wychowanie przedszkolne

- Jak wynika z informacji uzyskanych z Centrum Usług Wspólnych Gminy Michałowice, w roku szkolnym 2020/2021 w gminie utworzonych było 345 miejsc w przedszkolach samorządowych i oddziałach przedszkolnych dla dzieci młodszych niż 6 lat oraz 175 miejsc w klasach „0”, czyli łącznie 520 miejsc dla dzieci w wieku 3-6 lat.
- W gminie funkcjonują także przedszkola niepubliczne, w których zapewnionych jest dodatkowo 715 miejsc. Łącznie zatem w gminie utworzonych jest 1235 miejsc dla dzieci w wieku przedszkolnym.
- Biorąc pod uwagę ogólną liczbę miejsc (w przedszkolach publicznych i niepublicznych razem) na obszarze gminy Michałowice, **potrzeby wszystkich dzieci w wieku przedszkolnym 3-6 lat powinny być zaspokojone w każdym roku prognozy do 2030 roku**). Jednakże uwzględniając liczbę dzieci z gminy Michałowice korzystających z przedszkoli niepublicznych, racjonalnym będzie zaplanowanie budowy jeszcze jednego przedszkola publicznego. Przedszkole to umożliwi również przeniesienie części oddziałów przedszkolnych zlokalizowanych w tej chwili w najbardziej wypełnionej szkole gminnej – Szkole Podstawowej w Michałowicach.

Wnioski i rekomendacje dla celów polityki oświatowej

Szkoły podstawowe

W szkołach podstawowych na terenie gminy Michałowice utworzonych jest 2160 miejsc dla dzieci. Biorąc pod uwagę prognozowaną liczbę dzieci w wieku 7-14 lat w gminie Michałowice, **potrzeby związane z edukacją w szkole podstawowej będą zaspokojone w każdym roku wykonanej prognozy** (największa liczba dzieci w tym przedziale wiekowym prognozowana jest w 2028 roku – 1989 dzieci, co oznacza, że w tym roku liczba miejsc wolnych w szkołach podstawowych wyniesie 171).

Szkoły ponadpodstawowe

W liceum ogólnokształcącym w Komorowie utworzonych jest 300 miejsc dla uczniów. W 2030 roku liczba osób w wieku 15-18 lat wynosić będzie 1058. Funkcjonujące liceum pozwala **na zaspokojenie potrzeb edukacyjnych dla około 1/3 mieszkańców gminy Michałowice w wieku 15-18 lat.**

Wnioski i rekomendacje dla celów polityki oświatowej

- Biorąc pod uwagę wyniki prognozy dla dzieci 3-6 lat i 7-14 lat oraz liczbę miejsc w przedszkolach i szkołach podstawowych w gminie Michałowice, do 2030 roku **nie przewiduje się nadwyżki osób w ww. grupach wiekowych nad miejscami w przedszkolach i szkołach podstawowych.**
- **Oznacza to, że gmina już na chwilę obecną posiada wystarczający potencjał swoich placówek, zabezpieczający realizację potrzeb edukacyjnych w tych grupach wiekowych do 2030 roku.**
- Nieco inaczej przedstawia się sytuacja młodzieży w wieku 15-18 lat, należy tu jednak podkreślić, że gmina nie jest podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie szkolnictwa ponadpodstawowego (jest to zadanie powiatu). Pomimo to, gmina jest organem prowadzącym dla Liceum Ogólnokształcącego w Komorowie, w którym utworzonych jest 300 miejsc, co należy uznać za **duży potencjał gminy.**

Wnioski i rekomendacje dla celów polityki oświatowej

- stały (coroczny) **monitoring liczby dzieci i młodzieży według edukacyjnych grup wieku** w odniesieniu do liczby miejsc w przedszkolach i szkołach, zlokalizowanych w gminie,
- stałą współpracę z przedszkolami niesamorządowymi, **wspieranie aktywności operatorów prywatnych w zakresie prowadzenia przedszkoli** (ale także żłobków), podtrzymywanie wspierania merytorycznego i dotowania ich działalności,
- rozważenie możliwości **przeniesienia części oddziałów przedszkolnych ze szkoły w Michałowicach do przedszkoli gminnych**, w tym również do nowobudowanego przedszkola w Regułach, co pozwoli na zmniejszenia wypełnienia szkoły podstawowej w Michałowicach,
- uwzględnianie w polityce oświatowej gminy Michałowice przepływów uczniów między szkołami i jednostkami terytorialnymi, **rozważenie zasadności i możliwości tworzenia ponadlokalnej polityki oświatowej z jednostkami**, z którymi gmina Michałowice posiada najsilniejsze powiązania w zakresie przepływów uczniów szkół podstawowych (Warszawa, Pruszków) oraz uczniów szkół ponadpodstawowych (Warszawa, Pruszków, Grodzisk Mazowiecki),
- stosowanie poszczególnych **kryteriów rekrutacji do szkół podstawowych** na obszarze gminy Michałowice, w zależności od przyjętej polityki oświatowej gminy (możliwość większego lub mniejszego nadawania priorytetu jeśli chodzi o przyjęcia do szkół dla dzieci z obszaru gminy),
- stałe **podnoszenie konkurencyjności Liceum Ogólnokształcącego w Komorowie** m.in. poprzez dostosowywanie oferty kształcenia do preferencji edukacyjnych młodzieży z obszaru gminy (np. poprzez badania ankietowe preferencji edukacyjnych uczniów klas VIII).

Wnioski i rekomendacje dla celów polityki oświatowej

Zaleca się stały monitoring wyników prognozy demograficznej, w szczególności zaś **liczby urodzeń** (w przypadku kolejnych fal pandemii – także zgonów) oraz **natężenia migracji w gminie** (zameldowania i wymeldowania), które w niniejszej prognozie określone zostały na podstawie trendu w ostatnich 3 latach (2018-2020), co nie oznacza, że w przyszłości muszą one pozostać na niezmiennym poziomie. **Zaleca się w tym zakresie weryfikację wyników prognozy co 3-5 lat.**

Dziękuję za uwagę!

e-mail: cbm@amu.edu.pl